

28.9.2026

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2026

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Siilinjärvi

Kunnan yhteys henkilön tiedot:

- Nimi: Petteri Ristikangas
- Nimike: talousjohtaja
- Sähköpostiosoite: petteri.ristikangas@siilinjärvi.fi
- Puhelinnumero: 044 740 1103

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, euroa: **xxxxxxxx**

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin sen käyttökohde: ei ole saanut

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeukselliseksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Valtionosuuden ja yhteisöveron vähentyminen: verotulotasausta oli vuonna 2025 yht. 3 503 187 euroa ja se putosi vuodelle 2026 yht. 829 120 euroon. Vähennystä yhteensä 2 674 067 euroa. Samaan aikaan kunnan yhteisöveron tuotto on pudonnut 6 612 000 eurosta 4 065 000 euroon ja jatkaa viimeisimmän verokehityksen perusteella vähentymistään 3 420 000 euroon vuodelle 2027. Vähennys johtuu yhden kunnan merkittävimmän yhtiön (Yara) tappiollisista tulosvuosista, joilta ei ole kertynyt maksettavaa veroa vuosille 2023–2025. Lisäksi yhtiö on raportoinut rikkihappotehtaan kattilan laiterikkojen heikentäneen tuotannon puoleen normaalista kuluvaan vuoden aikana. Tuotannon rajoitukset vaikuttavat kaivoksen toimintaan ja fosforihapon tuotantoon (SS 21.8.2026 ja 8.9.2026) sekä vaikuttavat myös yhtiön sopimuskumppaneiden työtilanteeseen lomautusten muodossa usean kuukauden ajan.

Maksettavaa veroa yhtiöstä ei kertyne myöskään 2026. Kunnan yhteisöveromenetykset ovat todella merkittävät. Kunta ei pysty korvaamaan omilla toimillaan, tasapainottamisohjelmalla tms., tämän kaltaisia poikkeuksellisia tulonmenetyksiä, mitkä kohdistuvat erityisesti vuoteen 2026 ja 2027.

2. Valmistavan opetuksen valtionosuuden määräytyminen ja erityisesti sen jälkijättöinen ja monimutkainen takaisin perintä on tuonut yllätyksen. Normaalioloissa Siilinjärvellä on erittäin vähän maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa olevia oppilaita. Ukrainan kriisin seurauksena Siilinjärvelle saapui erittäin paljon ukrainalaisia lapsia ja nuoria, jotka osallistuvat perusopetuksen valmistavaan opetukseen. Kyseessä oli muutaman vuoden piikki valmistavassa opetuksessa. Tämä johti siihen, että ennakollisesti maksettua valtionosuutta perittiin takaisin, kun jatkossa ei enää ollut valmistavan opetuksen oppilaita. Olemme joutuneet maksamaan kuluvana vuonna takaisin 289 764 euroa aiemmin arviolta tilitettyä valtionosuutta ja takaisin maksu jatkuu myös tulevana vuonna.

3. Kunnan kiinteistökannassa on ollut poikkeuksellisen paljon sisäilmaongelmia. Tämä johtuu siitä, että suurin osa kunnan kiinteistökannasta on valmistunut 1970- ja 1980-luvuilla. Kunta on investoinut sisäilmaongelmaisiin kouluihin ja päiväkoteihin vuodesta 2019 alkaen yht. 67 692 041 euroa leasingrahoituksella (Toivala, Vuorela, Ahmo, Siilinlahti) ja omaan taseeseen 4 620 575 euroa (Siilinkoski) ja poistanut ko. kohteiden tasearvoja 4 850 000 eurolla. Kokonaisuudessaan toimitilakohteiden tasearvoja on poistettu vuodesta 2019 alkaen yht. 10 810 000 eurolla. Poistettavien kohteiden joukossa on ollut myös kunnantalo ja terveystakeskus.

Tällä hetkellä on käynnissä yhden ison koulun (Suininlahti) rakentamishanke ja yksi koulu toimii lähes kokonaisuudessaan väistötiloissa. Edellä mainitun lisäksi useilla muilla kouluilla on tehty sisäilmakorjauksia. Kuntaan on valmistunut vuoden 2025 lopussa kaksi uutta koulurakennusta, joissa toimii kolme eri koulua. Kiinteistöleasingvastuuta realisoitui yhteensä 54 113 076 euroa. Leasing- ja elinkaarimaksut 1.1.2026 alkaen ovat yhteensä noin 3.000.000 euroa/vuosi.

4. Kunta maksaa valtionosuuksissa edelleen ns. sote-eriä yht. 4 485 076 euroa. Kunta järjesti omana toimintana sosiaali- ja terveystalvet kustannustehokkaasti eikä jonoja juurikaan ollut – asukkaat olivat tyytyväisiä. Nyt kunta maksaa edelleen pysyvästi palveluista, joiden järjestämisvastuu on siirtynyt muualle ja asukkaat ovat tyytymättömiä viikkojen jonoihin. Siilinjärven kunnassa lasten ja nuorten osuus väestöstä on suuri. Tämänhetkinen valtionosuusjärjestelmä ei perustu kunnan nykyisten tehtävien todellisiin kustannuksiin.

5. Em. vero- ja valtionosuusmenetykset, valtionosuusjärjestelmän epäkohdat ja koulu- ja päiväkotinvestoinnit ja niistä seuranneet leasingvastuut ja velat ovat ainakin tilapäisesti käymässä yli kunnan kantokyvyn.

Siilinjärven kunnan talousarvio vuodelle 2026 jouduttiin laatimaan 3,847 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden arvioitu tulos on kuitenkin puolivuosisiraportin mukaan muodostumassa n. 4,734 milj. euroa alijäämäiseksi. Tulosta heikentää vielä talousarviosta työttömyysetuuskien rahoitusosuudenkasvu,

opetuspalveluiden henkilöstökulut (mm. sijaiskulut, lukion arvioitua suurempi opiskelijamäärä). Lisäksi ylitystä on aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa, koska uusien koulujen energian tarve (sähkö ja lämmitys) on ollut arvioitua suurempi. Kylmä alkutalvi on lisännyt muidenkin kohteiden energian kulutusta. Vuokrakuluissa ylitystä aiheuttaa leasing-kohteiden kohonnut korkotaso. Valtionosuuspäätös oli n. -0,6 milj. euroa alle talousarvion. Käytännössä erotus johtuu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta ja siellä erityisesti valmistavan opetuksen aiempien vuosien korjauksesta sekä lukion opiskelijamäärästä, mikä tarkistetaan loppuvuodesta. Valtionosuus jäänee reilun n. -0,3 milj. euroa talousarviosta. Tulos muodostuisi ennusteen mukaan n. -0,9 milj. talousarviota heikommaksi. Kumulatiivista tulosta taseeseen jäisi enää n. 0,3 milj. euroa.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2025, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina. -

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Kunta on tehnyt talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2024–2027, valtuusto hyväksynyt 16.12.2024 § 48. Osana sitä kunta toteutti yhteistoimintaneuvottelut vuonna 2024, minkä tuloksena päädyttiin toimenpiteisiin, jotka jakautuivat kertaluonteisiin ja pysyviin säästöihin. Kertaluonteisia säästöjä löydettiin 525 000 euroa ja pysyviä säästöjä 375 000 euroa. Pysyviä säästöjä ei pystytty löytämään riittävästi ilman henkilöstön irtisanomista. Tiedettyjä eläköitymisiä ja irtisanoutumisia jätettiin täyttämättä. Yhteensä henkilöstövähennykset olivat 14 henkilötyövuotta. Palkattomia ns. bonusvapaapäiviä kertyi 1 003 ja lomarahavapaita 960 päivää. Lisäksi HK-lisät jäädytettiin, mm. palvelussuhdevapaa käytännöt muutettiin ja Smartum etuutta karsittiin. Toteutuneita säästöjä vuodelta 2024 oli yht. n. 1,3 milj. euroa.

Toteutuneita säästöjä raportoitiin vuodelta 2025 yht. n. 1,1 milj. euroa, josta vajaa 0,6 milj. euroa kertyi sivistyspalveluista mm. lasten määrän vähennyttyä päiväkotiryhmän sulkeutui ja opetusryhmiä vähennettiin. Lisäksi pidettiin vapaaehtoisia vapaita, kurssimaksuja korotettiin, ym. Tekniset palvelut korotti hulevesimaksutaksaa, modernisoi katuvaloja energiakulujen säästämiseksi, edellisen vuoden yt-neuvottelut realisoituivat, ym. toimenpiteitä yht. n. 0,2 milj. euron edestä. Myös muilla palvelualueilla realisoitui edellisen vuoden neuvottelutulokset, pidettiin vapaaehtoisia vapaita ja joukkoliikenteen Pali-auton palvelutarjontaa supistettiin yht. n. 0,3 milj. euron edestä.

Lisäksi kunnan säästötoimenpiteenä on toteutettu merkittäviä toimitiloihin kohdistuneita vähennyksiä. Kunnantalon purku ja väistötiloista luopuminen on vähentänyt kunnan tarvitsemaa kiinteistö pinta-alaa noin 5 400 neliötä. Näillä toimenpiteillä on saatu merkittävää kustannussäästöä.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Tasapainottamisohjelmaa on viimeksi päivitetty ja hyväksytty valtuustossa 15.6.2026 § 24. Vuoden 2026 arvio on n. 1,0 milj. euroa, mutta se vaatii toteutuvia päätöksiä mm. tonttien myynnistä ja edellisvuosien tapaan toteutuvia vapaaehtoisten vapaiden (lomaraha ja bonusvapaat) pitoa. Sivistyspalveluissa on jatkettu ja jatketaan talouden sopeuttamista mm. seuraavasti:

- kirjaston henkilöstömäärää on vähennetty luonnollisen poistuman kautta, mikä on aiheuttanut supistuksia aukioloaikoihin,
- päiväkotien johtamisjärjestelmää tarkastellaan huomioiden luonnollinen poistuma henkilöstössä,
- lasten määrän vähentyessä päivähoitopaikkojen lukumäärää vähenee, mikä mahdollistaa yksittäisten yksiköiden sulkemisia ja luopumista vuokratiloista,
- perusopetuksessa oppilasmäärän väheneminen vähentää koulujen tuntikehystä ja opettajien määrää
- kansalaisopistossa vähennetään vakinaisten opettajien lukumäärää hyödyntäen eläkepoistumaa
- korotetaan maksuja (esim. IP-toiminta, kansalaisopiston kurssimaksut).

Tasapainottamisohjelman 2024–2027 yhteisvaikutus on toteutuessaan yht. n. 3,7 milj. euroa.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

Aika: 28.9.2026

Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Liitteet:

Päivitetty tasapainottamisohjelma

<https://siilinjarvi10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting&id=2026522>